

Plan van aanpak 'Rotterdam Sport Onbeperkt'

Inleiding

In Rotterdam willen we dat iedereen mee kan doen aan sporten en bewegen, ook mensen met een beperking. We onderscheiden hierin verschillende vormen, namelijk inclusief aanbod in een reguliere omgeving met, waar nodig aanpassingen, of meedoen aan aangepast aanbod. Inclusie betekent dat iedereen mee kan doen, naar eigen wensen en behoeften en daar zelf de keuze in mag maken.

De Gemeente Rotterdam en uitvoeringsorganisaties Sportbedrijf Rotterdam, Rotterdam Sportsupport, MEE Rotterdam Rijnmond en Rotterdam Topsport werken samen om zowel het inclusieve als ook het aangepast aanbod zo goed en divers mogelijk te maken, zo goed mogelijk over de stad te verspreiden en te zorgen dat het aanbod voor iedereen met een beperking vindbaar en toegankelijk is. Hierbij zullen niet alleen andere sportorganisaties als Optisport en Sportfondsen betrokken worden, maar ook stakeholders vanuit andere sectoren en beleidsterreinen.

Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek 'Sport in Rotterdam voor iedereen toegankelijk?' (Mulier Instituut 2021) is een werkgroep gestart met vertegenwoordigers van de gemeente en bovengenoemde uitvoeringspartners om het sporten in Rotterdam nog toegankelijker te maken. De aanpak is opgenomen in het plan van aanpak wat voor u ligt. Binnen dit plan van aanpak houden we zoveel mogelijk rekening met en sluiten aan bij andere lopende ontwikkelingen binnen Rotterdam. Op basis hiervan zijn keuzes gemaakt op welke onderwerpen we de komende periode in zetten en voor welke onderwerpen meer tijd nodig is.

Dit betekent dat het plan een levend document is wat in ontwikkeling is. Het wordt bijgesteld en aangescherpt gedurende de tijd. Vanzelfsprekend wordt ondertussen gewerkt aan de uitvoering vanuit de bestaande opdrachten en versterken en vernieuwen we daar waar al mogelijk is.

Voortraject

Rotterdam heeft al een langere historie op het gebied van het stimuleren en ondersteunen van sport en bewegen voor mensen met een beperking. Hieronder volgt een korte schets van het voortraject en de stappen die hebben geleid tot dit plan van aanpak:

- 2008 werkgroep gemeente die heeft geleid tot het ontstaan van SportMEE en Rotterdam Sport op Maat en extra inzet om het sporten voor mensen met een beperking mogelijk te maken;
- In 2016 is in Nederland het VN-Verdrag Handicap geratificeerd. Naar aanleiding daarvan is binnen de gemeente Rotterdam het project 'Rotterdam Onbeperkt' gestart met als doel om bij beleidsontwikkeling en dienstverlening rekening te houden met mensen met een beperking, zodat zij op gelijkwaardige manier kunnen participeren/meedoen in de stad. Specifiek voor sport is de ambitie 'een inclusieve sportstad waar iedereen kan sporten op zijn of haar manier. Inclusief waar mogelijk, aangepast waar nodig';
- In de Sportnota 2021+ 'Rotterdam, wereldse sportstad' is de ambitie: Rotterdam is een wereldse sportstad; waar inspirerende internationale topsport plaatsvindt, waar Rotterdamers van alle leeftijden op hun eigen manier met plezier sporten en bewegen. Zij kunnen dit doen bij aantrekkelijke sportaanbieders, gebruikmakend van moderne sportfaciliteiten en in een stad die uitnodigt tot bewegen. Er is extra aandacht voor mensen met een beperking. De insteek is dat mensen met en zonder een beperking kunnen sporten, samen lid zijn van een vereniging en elkaar via sport(eventen) ontmoeten. Als samen niet mogelijk is, zetten we in op aangepaste activiteiten: 'Inclusief waar mogelijk, aangepast waar nodig';
- Naar aanleiding van een motie is in 2021 is door het Mulier Instituut in opdracht van de gemeente, onderzoek gedaan naar de sportmogelijkheden voor mensen met een beperking in Rotterdam. Uit de conclusies, aanbevelingen en verbetervoorstellen uit het rapport 'Sport in Rotterdam voor iedereen toegankelijk?' blijkt dat er nog veel te versterken en te vernieuwen valt;
- In 2022 is door de kinderombudsman in Rotterdam onderzoek gedaan naar ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven. Ook uit het rapport 'Hoor mij en zie mij!' komt de vraag naar voren om te zorgen voor voldoende inclusief aanbod van

speeltuinen, sport en cultuur waar kinderen met een beperking aan mee kunnen doen. En om het aanbod goed bekend te maken;

- In augustus 2023 vinden de European Paralympic Championships (EPC) plaats in Rotterdam. Dit evenement kan als vliegwiel dienen om ook de ontwikkelingen rondom 'Rotterdam Sport Onbeperkt' onder de aandacht te brengen en waar mogelijk te versnellen;
- De wens vanuit de gemeente en de uitvoeringsorganisaties om de huidige werkwijze in Rotterdam rondom het sporten voor mensen met een beperking tegen het licht te houden en dan te versterken, optimaliseren en eventueel te veranderen.

Afbakening

Bij dit plan van aanpak gaan we uit van de volgende omschrijvingen t.a.v. de doelgroep mensen met een beperking en de taken en rollen van de uitvoeringsorganisaties:

1. Doelgroep mensen met een beperking

Hieronder vallen mensen met een:

- lichamelijke beperking: motorisch, auditief, visueel en chronische ziekte;
- mentale (vaak niet zichtbare) beperking: verstandelijk en psychosociaal (bijv. autisme, psychische klachten).

2. Taken en rollen uitvoeringsorganisaties

- **SportMEE** is onderdeel van MEE Rotterdam Rijnmond. De taken van SportMEE is: individueel sportadvies, expertisedeling, servicepunt aangepast sporten voor vragen en kortdurend advies voor cliënten, netwerkpartners en gemeente;
- **Rotterdam Topsport** acquireert topsportevenementen om Rotterdam als topsportstad op de kaart te zetten. Dat gebeurt enerzijds met evenementen en anderzijds middels de ondersteuning van topsporters en talenten en Home of Team NL;
- **Sportbedrijf Rotterdam** exploiteert, onderhoudt en ondersteunt sportlocaties door heel de stad. Van gymzalen en sporthallen tot atletiekbanen, hockeyvelden en zwembaden. Sportbedrijf helpt mensen die een sport willen aanbieden, ondersteunt sportaanbieders bij het vinden van een geschikte locatie en om het juiste publiek te bereiken;
- **Rotterdam Sportsupport** helpt clubs om, nu én in de toekomst, het verschil te maken voor Rotterdammers. Sportsupport kent de wijk(partners) en ondersteunt, stimuleert en faciliteert verenigingen met experts en slimme (sport)projecten.

Voorwaarden

Om 'Rotterdam Sport Onbeperkt' tot een succes te maken, hebben we met elkaar als gemeente en uitvoeringsorganisaties een gezamenlijke en een eigen verantwoordelijkheid t.a.v. het vergroten van de bewustwording van het VN-verdrag, het betrekken van de doelgroep en het versterken van de samenwerking.

1. Het vergroten van de bewustwording

Het is belangrijk de bewustwording over het VN-verdrag inzake gelijke rechten voor mensen met een beperking en over de verschillende vormen van toegankelijkheid die een voorwaarde zijn om het sporten in Rotterdam toegankelijker en inclusiever te maken in de volle breedte te vergroten. Dit betekent concreet dat:

- binnen de gemeente gewerkt wordt aan inclusieve beleidsontwikkeling en het opnemen daarvan in opdrachten en subsidies;
- Bij de uitvoeringsorganisaties voor al het personeel, zoals ook baliemedewerkers, beheerders enz. aandacht is voor benadering en bejegening van en toegankelijkheid voor mensen met een beperking;
- Sport- en beweegaanbieders van regulier of aangepast aanbod zorgen dat mensen met een beperking zich welkom voelen.

Deze veranderingen zijn al ingezet via Rotterdam Onbeperkt en worden in de opdrachten van de uitvoeringspartners bij sport meegenomen. Bewustwording vraagt om een gedragsverandering en vraagt tijd en continue aandacht.

2. Het betrekken van de doelgroep

We moeten meer werk maken van het betrekken van mensen met een beperking bij de beleidsontwikkeling, de organisatie van sport voor mensen met een beperking en het verbeteren van de toegankelijkheid van accommodaties en evenementen. Dit is een belangrijk uitgangspunt van het VN-verdrag Handicap en helpt beter te begrijpen wat nodig is om sport toegankelijk te maken voor deze groep. Dit betekent concreet dat we voor de inzet:

- Gebruik maken van de bestaande mogelijkheden via bijvoorbeeld Brede Raad 010 voor consultatie of advies;
- Gebruik maken van de ervaringsdeskundigen via Stichting MEE Rotterdam Rijnmond bij activiteiten of hen betrekken bij ontwikkelingen.

Bij alles wat we doen, zijn we ons bewust zijn van deze voorwaarde en handelen ernaar.

3. Het versterken van de samenwerking

Vanuit de gemeente en de partnerorganisaties is de wens geuit om de huidige werkwijze in Rotterdam rondom het sporten voor mensen met een beperking tegen het licht te houden en dan te versterken, optimaliseren en eventueel te veranderen. Dit betekent concreet dat:

- Binnen de huidige samenwerking tussen gemeente en uitvoeringsorganisaties de rollen, taken en verantwoordelijkheden opnieuw bekeken en vastgelegd worden, zonder dat er dubbelingen in de opdrachten zitten;
- Stakeholders vanuit andere sectoren en beleidsterreinen (zoals WMO, Speciaal Onderwijs, Brede Raad 010, enz.) beter aanhaken en medeverantwoordelijk maken voor de gezamenlijke ambities.

Deze veranderingen zijn al op gang gekomen met de start van de samenwerking rondom dit project en krijgt gedurende de looptijd verder vorm.

Doelen

1. Informatie toegankelijkheid en zichtbaarheid

Het verbeteren van de informatietoegankelijkheid op een wijze waar informatie over sporten en bewegen voor mensen met een beperking zichtbaar wordt en dat laat zien wat de gemeente en uitvoeringsorganisaties doen.

2. Fysieke toegankelijkheid

Het verbeteren van de toegankelijkheid van de sportaccommodaties en het stimuleren van het verbeteren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte om te kunnen bewegen.

3. Sociale toegankelijkheid

Het realiseren van een veilige, gastvrije en deskundige sportomgeving zodat mensen zich welkom voelen bij meer sportaanbieders (zowel aangepast als regulier aanbod).

4. Praktische toegankelijkheid

Het uitbreiden en versterken van de mogelijkheden t.a.v. betaalbaarheid, vervoer, sporthulpmiddelen, enz.

5. Wegnemen persoonlijke drempels

Het wegnemen van persoonlijk ervaren drempels, door (1-op-1) ondersteuning op meerdere gebieden, zodat meer Rotterdammers hun weg vinden naar een passende activiteit.

Acties

De acties per doel zijn te vinden in de bijgevoegde actietabel.

Actietabel Plan van Aanpak 'Rotterdam Sport Onbeperkt' – mei 2023

Nr.	Doel	Actie	Toelichting	Planning
1	Informatie toegankelijkheid en zichtbaarheid		Het verbeteren van de informatietoegankelijkheid op een wijze waar informatie over sporten en bewegen voor mensen met een beperking zichtbaar wordt en dat laat zien wat de gemeente en uitvoeringsorganisaties doen.	
1.1		Het ontwikkelen van een visie voor inclusief sporten, met toelichting op inclusief/onbeperkt sporten en deze uitdragen.	Het is niet altijd duidelijk wat inclusief of onbeperkt sporten betekent. Door hier een visie voor te ontwikkelen en uit te dragen maken we duidelijk waar we als gemeente voor staan. Er is gekozen voor de term 'Rotterdam Sport Onbeperkt', voorzien die van een toelichting.	Q1 2023
1.2		Landingspagina 'Rotterdam Sport Onbeperkt'	Er komt een pagina waar simpel en overzichtelijk informatie te vinden is voor gebruikers (de Rotterdammer met een beperking, sportaanbieders, professionals, ouders, enz.) over verschillende onderwerpen (sportaanbod, accommodaties, sporthulpmiddelen, enz.). Op de pagina is een beschrijving te vinden van wat 'Rotterdam Sport Onbeperkt' inhoudt en welke organisatie waarvoor verantwoordelijk is.	Q3 2023
1.3		Het beter inzetten, beheren en promoten van de landelijke website 'Uniek Sporten'.	Met behulp van deze landelijke site verbeteren we de informatietoegankelijkheid over het sporten met een beperking in Rotterdam. De database Uniek Sporten is de website waarop het aangepaste sportaanbod voor mensen met een beperking is opgenomen.	Q4 2023
1.4		Vergroten zichtbaarheid van het sporten voor mensen met een beperking en 'Rotterdam Sport Onbeperkt' via bestaande evenementen, waaronder het organiseren van randprogrammering tijdens het European Paralympic Championships (EPC),	Door tijdens evenementen te laten zien welke mogelijkheden er zijn om te kunnen sporten als je een beperking hebt, maken Rotterdammers met en zonder een beperking kennis met aangepast sporten en wordt de zichtbaarheid en bewustwording vergroot.	Doorlopend
1.5		Communiceren over (nieuw) toegankelijke sportaccommodaties	Het moet zowel vindbaar als ook zichtbaar zijn welke accommodaties toegankelijk zijn en op welk niveau.	Doorlopend
1.6		Sportaanbieders met een aangepast aanbod promoten.	Het promoten van aanbieders met aangepast aanbod, zodat zij beter vindbaar zijn voor de Rotterdammer met een beperking.	Q4 2023
2	Fysieke toegankelijkheid		Het verbeteren van de toegankelijkheid van de sportaccommodaties en het stimuleren van het verbeteren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte om te kunnen bewegen.	
2.1		Verbeteren toegankelijkheid van bestaande gemeentelijke sportaccommodaties	De toegankelijkheid van de sporthallen is reeds verbeterd in 2014-2018. Een aantal punten worden nog geactualiseerd en uitgevoerd. Er wordt verkend hoe bestaande	Q4 - 2023

			accommodaties worden getoetst en eventueel gecertificeerd met ITS keurmerk.	
2.2		Verbeteren toegankelijkheid meenemen binnen het Integraal Huisvestingsplan Sport (IHP sport)	In 2024 vindt de herijking plaats van het IHP. De toegankelijkheid wordt hierin nadrukkelijker opgenomen.	2024
3	Sociale toegankelijkheid		Het realiseren van een veilige, gastvrije en deskundige sportomgeving zodat mensen zich welkom voelen bij meer sportaanbieders (zowel aangepast als regulier aanbod).	
3.1		Het versterken, promoten, en innoveren van bestaand sport- en beweegaanbod en Sportverenigingen stimuleren om nieuwe sporten aan te bieden naar aanleiding van het EPC.	Vanuit de reguliere opdrachten van de uitvoeringsorganisaties worden diverse acties ondernomen om het bestaand aanbod te versterken, uit te breiden, te promoten en te innoveren, zodat er meer mogelijkheden zijn om te kunnen sporten.	Doorlopend
3.2		Extra inzet m.b.t. zwemmen voor mensen met een beperking	Sportbedrijf, Optisport, Sportfondsen en SportMEE zetten gezamenlijk in om het zwemmen voor mensen met een beperking in Rotterdam te verbeteren	2023
3.3		Verkennen en uitwerken aanpalende initiatieven	Initiatieven als Samen Spelen, Special Heroes, enz.	Q4 2023
3.4		Afstemmen en aanpassen aanbod o.b.v. prevalentie en behoefte per gebied	Het sport- en beweegaanbod in de stad komt niet altijd overeen met waar mensen met een beperking verblijven (wonen, werken, naar school gaan). Door hier rekening mee te gaan houden wordt de mogelijkheid om dichterbij huis te sporten of bewegen verbeterd.	Q3 2023
3.5		Herijken 'Veilig Sport Klimaat' naar 'Positieve Sportcultuur vanuit Sportakkoord II	De thema's inclusie en sociale toegankelijkheid worden hierin meegenomen.	2024
4	Praktische toegankelijkheid		Het uitbreiden en versterken van de mogelijkheden t.a.v. betaalbaarheid, vervoer, sporthulpmiddelen, enz.	
4.1		Verbeteren integrale samenwerking binnen de gemeentes om de doelen te bereiken.	Een aantal acties kunnen we vanuit de sportorganisaties oppakken, maar het vraagt vooral om een integrale samenwerking rondom belemmeringen die samenhangen met andere afdelingen/sectoren zoals Wmo , PGWZ&J en Stadsontwikkeling.	2024
4.2		Bereikbaarheid sport- en beweegaanbod en accommodaties	Het bereiken van het sport- en beweegaanbod is een knelpunt om aan sportactiviteiten deel te nemen. Mensen zijn afhankelijk zijn van derden voor vervoer of de locatie is niet goed bereikbaar met eigen vervoer. Daarom kijken we o.a. naar de mogelijkheden om de buitenruimte bij sportaccommodaties beter toegankelijk te maken en om het aanbod uit te breiden naar meerdere locaties in de stad waar mogelijk, zodat sporten dichterbij huis mogelijk is.	2024
4.3		Betaalbaarheid sport- en beweegaanbod	De beschikbaarheid van financiële middelen om deel te nemen aan sportieve activiteiten is (steeds meer) is een belemmering. Vanuit verschillende initiatieven wordt geprobeerd structurele oplossingen te vinden. Bijvoorbeeld door sportaanbieders financieel te ondersteunen voor de	2024

			extra kosten die zijn hebben voor het aanbieden van sport voor mensen met een beperking. Op deze manier worden de kosten van het sporten niet onevenredig hoog.	
4.4		Beschikbaarheid sporthulpmiddelen	Samen met de afdeling Wmo wordt verkend wat de mogelijkheden zijn om de beschikbaarheid van sporthulpmiddelen te verkennen en welke mogelijkheden Uniek Sporten hierbij kan bieden.	2024
5	Wegnemen persoonlijke drempels		Het wegnemen van persoonlijk ervaren drempels, door (1-op-1) ondersteuning op meerdere gebieden, zodat meer Rotterdammers hun weg vinden naar een passende activiteit.	
5.1		Bieden van 1-op-1 ondersteuning door de sportconsulenten van SportMEE.	Deze bestaande inzet wordt gecontinueerd.	Doorlopend
5.2		Onderzoeken op welke manier Zorgprofessionals, welzijnsorganisaties, vraagwijzers en Wmo adviseurs gestimuleerd en ondersteund kunnen worden om de Rotterdammers met een beperking toe te leiden naar een passende activiteit. Dit wordt nader onderzocht binnen het integrale plan van GALA, IZA en Sportakkoord II en specifiek voor mensen met een LVB binnen het Living Lab		2024